

FOTO: MARTINA HOLMBERG

Omänskliga arbetsvillkor

PROTEST Textilarbetarna i Kambodja har tröttnat på urusla arbetsvillkor. Den senaste veckan har tusentals arbetare som syr kläder till bland annat Hennes&Mauritz demonstrerat och strejkat mot löner som inte går att leva på. Och utanför en textilfabrik har en grupp arbetare slagit läger dygnet runt i en protest.

Textilarbetarna utanför bolaget Kingslands fabrik i Kambodja protesterar bland annat mot dåliga arbetsvillkor och oskäligen löner. På ett av deras plakat står det "Ägare av Kingsland fabrik, Walmart och H&M måste ta sitt ansvar och hitta en lösning för oss arbetare".

TEXTILARBETARNA svimmar av trötthet och SKADAR HÄLSAN av kemikalierna.

2

tusen textilarbetare i Kambodja har deltagit i strejkerna.

Länge har textilarbetare i Kambodja jobbat under extremt hårda förhållanden. De svimmar av trötthet, skadar hälsan av kemikalierna och anställs på korttidskontrakt, menar organisationen Community Legal Education Centre, som ständigt står i kontakt med fackförbund och textilarbetare. Nu har textilarbetare gett sig ut på gatorna i Kambodjas huvudstad Phnom Penh för att demonstrera. På Gladpeer Garment Factory, som gör kläder till Hennes & Mauritz, har mer än 2000 arbetare strejkat.

– Orsaken till strejken är framförallt de låga lönerna och den

diskriminering personer som går med i oberoende fackförbund utsätts för, säger Kong Athit, vice president för C.CAWDU, Coalition of Cambodian Apparel Workers' Democratic Union.

Arbetarna kräver att deras minimilön, som idag är 61 dollar, ska höjas till minst 93 dollar i månaden. Levnadslön i Kambodja är egentligen 131 dollar. De kräver också långtidskontrakt. I dag skrivs mer än 80 procent av arbetarnas kontrakt på tre till sex månader åt gången, enligt organisationen Community Legal Education Centre. Om man inte

går med på att jobba till exempel övertid kan man riskera att inte få sina kontrakt förnyade.

Utanför fabriken Kingsland pågår en protest 24 timmar om dygnet. Textilarbetarna står upp- och sjunder arbetarsånger om hur de kämpat i fabriken. På ett av deras plakat står det "Ägare av Kingsland fabrik, Walmart och H&M måste ta sitt ansvar och hitta en lösning för oss arbetare". Förbi passerar trafik i hög hastighet och avgaserna ligger täta i den heta luften. Här har de slagit läger i ren desperation.

– Det är svårt att jobba i fabrik. Om man är sjuk får man inte lov att ta ledigt. Till och med en gravid kvinna som skulle föda barn

fick inte ta ledigt vid förlossningen om hon inte gick med på att säga upp sig från jobbet, säger Som Mean som har sytt kläder åt bland annat H&M.

De anklagar arbetsgivaren för att ha stängt fabriken och flytt med skulder på hundratusentals dollar i obetalda löner. Nu vakar de här för att se till att fabriksägaren inte plockar ut värdefulla maskiner innan arbetarna har fått den betalning de har rätt till.

– Jag måste kämpa här, för jag har inga pengar till förlossningen. Jag hoppas att det kommer en lösning snart, innan jag ska föda, säger textilarbetaren Men Rath som är i sjunde månaden.

På natten sover de på presenningar och mattor på trottoaren.

61

dollar i månaden ligger de kambodjanska textilarbetarnas minimilön på i dag. De kräver minst 93 dollar i månaden.

”

Det är svårt att jobba i en fabrik. Om man är sjuk får man inte ta ledigt.

Son Mean, textilarbetare.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

”

Jag måste kämpa här. Jag har inga pengar till förlossningen.

Men Rath, textilarbetare i sjunde månaden.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

”

Mest jobbade vi övertid när vi sydde underkläder till Hennes & Mauritz.

Bun Visal, textilarbetare.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

”

Orsaken till strejken är de låga lönerna och den diskriminering personer som går med i oberoende fackförbund utsätts för.

Kong Athit, fackföreningsledare.

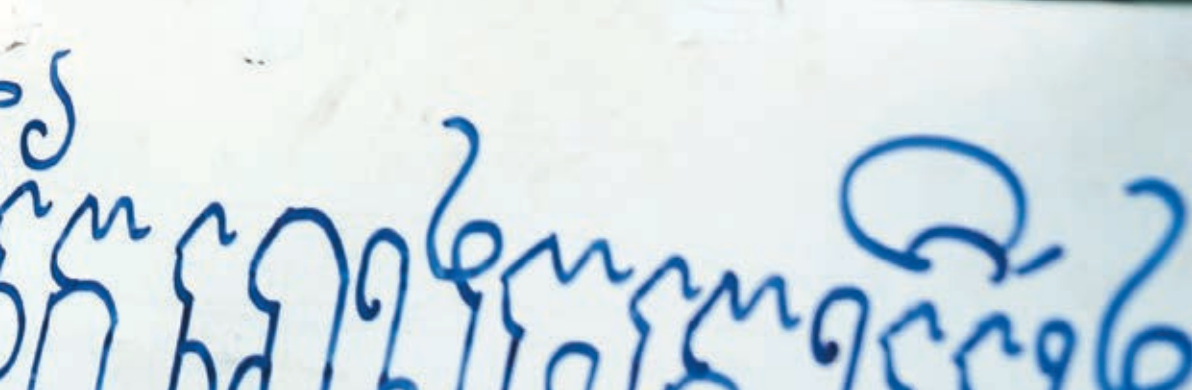

FOTO: MARTINA HOLMBERG

På Community Legal Education Centre, CLEC, jämför man de kambodjanska textilarbetarnas villkor med slaveri.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

Textilarbetarna på Kingslands fabrik har sytt kläder för amerikanska Walmart och H&M. På skylten uppmanas bolagen att ta sitt ansvar.

FOTO: MARTINA HOLMBERG

FOTO: MARTINA HOLMBERG

Några håller vakt i rädsla för de killgäng som trakasserar dem ibland nattetid.

Textilarbetaren Bun Visal säger att det känns så orättvist att de som jobbat så hårt sätts i den här situationen.

– Vi jobbade övertid för att vi inte hade tillräckligt med pengar och ibland tvingades vi jobba över. Vi kunde inte protestera. Mest jobbade vi övertid när vi sydde underkläder till H&M. Till min chef vill jag säga; jag försökte jobba hårt för dig, är det här det jag får tillbaka? Till H&M och Walmart: få slut på det här problemet. Vi har jobbat hårt för dem, nu hoppas jag att de kan hjälpa oss.

Enligt Håcan Andersson,

”**Till slut får arbetarna nog.**

Joel Preston på CLEC.

presskontakt på Hennes & Mauritz, avslutades affärsrelationen mellan deras leverantör och Kingsland i juni 2012.

– Det är beklagligt att fabriken har försatt sina arbetare i den här situationen. Vi anser att den nya ledning som tog över under hösten 2012 nu ska ta sitt ansvar och agera gentemot sina anställda, skriver han i ett mejl.

Angående protesterna vid Gladpeer Factory i Phnom Penh, uppger Håcan Andersson att den strejken nu är löst. Arbetet återupptogs den 19 januari.

När det gäller textilarbetarnas löner i Kambodja skriver Andersson att H&M samarbetar med andra varumärken och driver kravet på politisk nivå att mi-

nimilöner ska gå att leva på. Han tillägger att de har inlett ett samarbete med IF Metall för att förbättra arbetsvillkoren och att deras mål är att skapa förutsättningar för dialog och att stärka textilarbetarnas inflytande.

– Det vi kan stödja dem i är vikten av att teckna avtal, förhandlingsteknik och konfliktlösning, skriver han.

I måndags togs lönefrågan upp mellan fackförbund, arbetsgivare och Kambodjas regering.

– Det var bara en generell dialog, säger Kong Athit på C.CAW-DU. Förhandlingsprocessen är inte bra just nu. Jag är inte säker på hur det kommer att gå, men det blir förmodligen fler strejker framöver. Om inget händer inom

tre månader tror jag att det här blir en stor utmaning för industrin. Arbetarna blir allt mer väl-informerade och de accepterar inte det här.

På Community Legal Education Centre, CLEC, jämför man textilarbetarnas situation med slaveri och tror att det snart kan bli en stor kris för fabriken.

– Till slut får arbetarna nog och vägrar, och gör de inte det kan de inte jobba för att de svimmar och blir sjuka av jobbet. Det är en tidsfråga innan det inte sys fler stygn i Kambodja, säger Joel Preston på CLEC.

MARIA HAGSTRÖM
naringliv@svd.se

80

procent av arbetarnas kontrakt skrivs på tre till sex månader åt gången, enligt organisationen Community Legal Education Centre, CLEC.

Turismen växande inkomstkälla

Kambodjas ekonomiska tillväxt avtog dramatiskt mellan åren 1997 och 1998 till följd av den ekonomiska krisen i hela området, civila våldsbrott och politiska bråk. De utländska investeringarna och turismen minskade kraftigt. 1999 var det första året på över 30 år som det var helt och hållet fred i lan-

det och tillväxten ökade då med 5 procent. Turismen är den näring som ökat mest, med ökade turistströmmar varje år. Trots denna tillväxt är situationen svår för landet. Befolkningen saknar utbildning, och infrastrukturen är nästan obefintlig i stora delar av landet.

Källa: Wikipedia

H&M köper från leverantörer

H&M äger inga fabriker. I stället köps kläder och andra produkter in från cirka 700 fristående leverantörer i främst Asien och Europa. Sortimentsplaneringen styrs från inköpsavdelningen, men den löpande kontakten med leverantörerna hanteras

sedan på H&M:s produktionskontor där de flesta medarbetarna är lokalt anställda. Kontoren ansvarar för att ordern läggs hos rätt leverantör samt att varan tillverkas till rätt pris, är av god kvalitet och levereras vid rätt tidpunkt.

Källa: H&M